

Жобаның қысқаша мәліметі

Атауы	Әл-Фараби мен түркі ғұламаларының мұрасындағы ізгі адам: компаративистік дискурс
Өзектілігі	Әл-Фараби мен түркі ғұламаларының мұрасын теориялық-әдіснамалық тұрғыдан зерттеудің философиялық, әлеуметтік, тарихи-педагогикалық маңызы зор. Әр кезеңдегі қоғамдық қажеттіліктерге сәйкес ізгі адам тәрбиелеу мен қалыптастырудың мәні мен мазмұны өзгеріп отырады. Әл-Фараби мен түркі ойшылдарының адам мәселесіне қатысты идеяларын негізгі ала отырып, түркілік тұтастық теориясын зерделеу мақсат ретінде алынып отыр. Жобада отырарлық ойшылдың мұрасымен қатар түркілік болмыс пен мінездің бүгінгі көрінісі ретінде қазіргі түркі елдерінің өркениеттегі орны мен жетістіктері қарастырылады. Жоба тұжырымдары түркілік тұтастық идеясын «өркениетті диалог пен өзара құрмет мәдениетін дамыту» (Қ.К.Тоқаев) арқылы насихаттауды ғылыми негіздеуге жол ашады.
Мақсаты	Әл-Фараби мен түркі халықтарының мұрасындағы ізгілік, кемел адам, көшбасшылық, тұлғалық қалыптасу мәселелерін зерттеу
Міндеттері	- Ортағасырлық ислам ойшылдығының әлемдік өркениетке қосқан үлесін заманауи дискурс тұрғысынан талдап, негізгі бағдарларына компаративистикалық талдау жасау; - Ортағасырлық араб-мұсылман мәдениеті мен түркі дүниетанымындағы адам мәселесін зерттеу; - Отырарлық ойшыл әл-Фараби мұрасындағы адам, «инсән кәмил» мәселесін, адамның бақытқа жету жолындағы жетілу баспалдақтарын зерделеу; - Түркі ғұламаларының мұрасындағы адам онтологиясы, адамдық ұғымдары, кісілік құндылықтар мәселесін, гуманистік идеялар ерекшеліктерін талдау; - Әл-Фараби мен түркі ғұламаларының еңбектеріндегі ел басқарушы тұлғасын талдау негізінде көшбасшылық ұғымын анықтау, көсемдердің идеалды модельдеріне салыстырмалы зерттеу жасау; - Әл-Фараби мен түркі ойшылдарының еңбектерінің негізінде кемел адам, мінсіз тұлға қалыптастыруға бағытталған құндылықтар жүйесін талдау; - Түркі ғұламаларының мұрасындағы адам мәселесін «кемел адамның» онтологиялық бітімін анықтау негізінде тұжырымдау; - Әл-Фараби мен түркі ғұламаларының мұрасындағы жалпыадамзаттық құндылықтар ұғымын зерделеу, оның генезисі мен эволюциясын, құрылымдық-функционалдық негіздерін анықтау; - Тарихи-жүйелік ұстаным бойынша әл-Фараби мұрасы мен түркі халықтарының этнопедагогикасындағы көшбасшы тәрбиелеу қағидаларының байланысын және тарихи-шығу тектік шарттарын айқындау; - Әл-Фараби мен түркі ғұламаларының ізгі адам туралы идеяларына жүргізілген компаративистикалық дискурс

	негізінде түркілік тұтастық идеясын жүзеге асыруға теориялық негіздемелер ұсыну.
Күтілетін және қол жеткізілген нәтижелер	- Ғылыми-талдамалық жұмыстар іске асырылып, 1 оқу құралы: Әл-Фараби және түркі ғұламаларының мұрасындағы ізгі адам мәселесі: оқу құралы / А.Д. Құрманалиева, М.Б. Аликбаева, А.Ш. Жамашев. – Алматы: Қазақ университеті, 2024. – 198 б. ISBN 978-601-04-6816-0 жарық көрді. 1 ұжымдық монография дайындалуда. 1 антологиялық жинақ: Түркі ғұламаларының тағылымдық мұрасы: антология / Дүйсенбаев А.Қ., Мейрбаев Б.Б., Өмірбекова А.Ө., Балтымова М.Р. – Алматы: Қазақ университеті, 2024. – 276 б. ISBN 978-601-04-6817-7 жарық көрді. - ҚР ҒЖБМ ҒЖБССҚК ұсынған ғылыми журналдарда 2 мақала жарияланды: 1. Ө. Өмірбекова, А. Дүйсенбаев, М. Балтымова. THE IDEA OF A VIRTUOUS PERSON IN THE LEGACY OF AL-FARABI AND TURKIC SCHOLARS // Хабаршы. Дінтану сериясы. №3 (35) 2023. – 40-47 бб. https://bulletin-religious.kaznu.kz/index.php/relig/issue/view/47 2. А.Жамашев, А. Құрманалиева, Н. Елеусізбаева. Түркілер және ислам: түркілерге қатысты риуаяттарға хадиснамалық талдау // Хабаршы. Дінтану сериясы. №1 (37) 2024. – 22-33 бб. https://bulletin-religious.kaznu.kz/index.php/relig/issue/view/49 - Web of Science немесе Scopus базаларында индекстелетін ғылыми басылымға 1 мақала берілді. - 2 авторлық куәлік алынды: 1. № 50951 31.10.2024 ж. Авторлық куәлік алынды 2. № 59819 16.06.2025 ж. Авторлық куәлік алынды - Ғылыми конференциялар ұйымдастырылып өткізілді, конференция материалдарының 3 электронды жинағы дайындалды.
Зерттеу тобы мүшелерінің аты-жөні, олардың идентификаторлары (Scopus Author ID, Researcher ID, ORCID, бар болса) және сәйкес профильдерге сілтемелері	Омирбекова Алия Омирбековна ORCID: 0000-0002-6243-01175 ResearcherID: FPO-8462-2022 Scopus Author ID: 57208206025 Мейрбаев Бекжан Берикбайұлы ORCID: 0000-0002-3543-6096 ResearcherID: MUX-7677-2025 Scopus Author ID: 57191404000 Байтенова Нағима Жаулыбайқызы ORCID: 0000-0002-8318-4196 ResearcherID: CFE-2505-2022 Scopus Author ID: 37106274800 Құрманалиева Айнур Дурбеленовна ORCID: 0000-0001-5299-2695 Researcher ID: N-4451-2014 Scopus ID: 57191406408 Аликбаева Маржан Башановна ORCID: 0000-0002-7228-663X Researcher ID: O-2196-2014 Scopus Author ID: 57208210390 Дүйсенбаев Абай Қабақбайұлы ORCID: 0000-0001-9144-2020 ResearcherID: AAO-6483-2020

	Scopus Author ID: 56100055600 Балтымова Мира Рашидқызы ORCID: 0000-0002-2758-8436 ResearcherID: HPF-8574-2023 Scopus Author: ID 57191108642 Жамашев Азамат Шутбайұлы ORCID: 0000-0002-5330-9437 ResearcherID: EIC-2071-2022 Scopus Author ID: 57214683295 Байжұма Самет ORCID: 0000-0001-7748-5438 ResearcherID: ADN-5185-2022 Scopus Author ID: 59667240100
Басылымдар тізімі және олардың сілтемелері	1. Түркі ғұламаларының тағылымдық мұрасы: антология / Дүйсенбаев А.Қ., Мейрбаев Б.Б., Өмірбекова А.Ө., Балтымова М.Р. – Алматы: Қазақ университеті, 2024. – 276 б. ISBN 978-601-04-6817-7. 2. Ө. Өмірбекова, А. Дүйсенбаев, М. Балтымова. THE IDEA OF A VIRTUOUS PERSON IN THE LEGACY OF AL-FARABI AND TURKIC SCHOLARS // Хабаршы. Дінтану сериясы. №3 (35) 2023. – 40-47 бб. https://bulletin-religious.kaznu.kz/index.php/relig/issue/view/47 3. А.Жамашев, А. Құрманалиева, Н. Елеусізбаева. Түркілер және ислам: түркілерге қатысты риуаяттарға хадиснамалық талдау // Хабаршы. Дінтану сериясы. №1 (37) 2024. – 22-33 бб. https://bulletin-religious.kaznu.kz/index.php/relig/issue/view/49 4. Әл-Фараби және түркі ғұламаларының мұрасындағы ізгі адам мәселесі: оқу құралы / А.Д. Құрманалиева, М.Б. Аликбаева, А.Ш. Жамашев. – Алматы: Қазақ университеті, 2024. – 198 б. ISBN 978-601-04-6816-0
Патенттер туралы ақпарат	1. № 50951 31.10.2024 ж. Авторлық куәлік алынды. Түркі ғұламаларының тағылымдық мұрасы: антология / Дүйсенбаев А.Қ., Мейрбаев Б.Б., Өмірбекова А.Ө., Балтымова М.Р. 2. № 59819 16.06.2025 ж. Авторлық куәлік алынды. Әл-Фараби және түркі ғұламаларының мұрасындағы ізгі адам мәселесі / А.Д. Құрманалиева, М.Б. Аликбаева, А.Ш. Жамашев